Анотація навчальної дисципліни «Методологія та сучасні технології суспільно-географічних досліджень»

Дисципліна «Методологія та сучасні технології суспільно-географічних досліджень» – обов'язковий курс для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю С6 Географія та регіональні студії, спрямований на поглиблення теоретико-методологічної підготовки та формування практичних навичок застосування сучасних методів і технологій наукового дослідження. Метою курсу є формування системного розуміння методології географічної науки та розвиток здатності застосовувати просторовий, системний, статистичний аналіз, математичне й геоінформаційне моделювання для вирішення складних наукових завдань у сфері суспільної географії.

Програма дисципліни охоплює два змістові розділи: методологічні засади та сутність сучасних технологій суспільно-географічних досліджень; застосування сучасних методів і технологій у дослідженні географічних процесів і систем. Розглядаються еволюція географічної науки, сучасні наукові парадигми, рівні методологічного пізнання, географічний, системний, синергетичний, інформаційний та історичний підходи, теорія соціогеосистем, закономірності територіальної організації суспільства, взаємодія природи й суспільства, концепції сталого розвитку та стійкості територіальних систем. Особлива увага приділяється методам просторового аналізу, математико-статистичного опрацювання даних, багатовимірної класифікації, моделювання просторових взаємодій, використанню ГІС, дистанційного зондування Землі, великих даних і хмарних геоінформаційних технологій.

Курс поєднує лекційні, практичні та семінарські заняття із самостійною дослідницькою роботою аспірантів. Практична складова передбачає формулювання наукової проблеми, об'єкта, предмета та гіпотез власного дисертаційного дослідження, критичний аналіз наукових публікацій, бібліометричний аналіз у базах Scopus і Web of Science, обґрунтування методології та вибір комплексу дослідницьких методів. Передбачено формування інформаційної бази дослідження, статистичне опрацювання емпіричних даних засобами MS Excel і SPSS, застосування методів просторового аналізу, аналізу часових рядів, інтерпретації та наукового обґрунтування отриманих результатів.

Обсяг дисципліни становить 6 кредитів ECTS (180 годин). Навчання передбачає лекційні, практичні та семінарські заняття, самостійну роботу, проблемний виклад, наукові дискусії, критичний аналіз джерел, виконання практичних і дослідницьких завдань, математичне та геоінформаційне моделювання. Контроль результатів навчання здійснюється шляхом усного опитування, участі в дискусіях, перевірки практичних робіт, поточного та підсумкового письмового контролю з використанням платформи Moodle. Підсумкові форми контролю – залік.

У результаті опанування дисципліни здобувачі набувають здатності самостійно проєктувати й реалізовувати наукові дослідження, обґрунтовувати їхню теоретико-методологічну основу, критично оцінювати наукові підходи та результати, застосовувати сучасні методи аналізу й моделювання географічних процесів і систем, виявляти просторові закономірності та інтерпретувати результати досліджень. Набуті знання й навички становлять методологічну основу підготовки дисертаційного дослідження, отримання науково обґрунтованих результатів та розвитку самостійної науково-дослідницької діяльності.